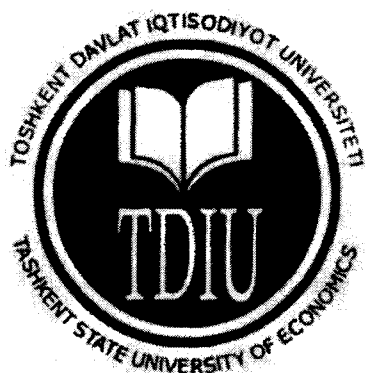

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ИҚТИСОДИЁТ УНИВЕРСИТЕТИ
ИҚТИСОДИЁТ ФАКУЛЬТЕТИ
МАКРОИҚТИСОДИЁТ КАФЕДРАСИ

**“ЎЗБЕКИСТОН ИҚТИСОДИЁТИНИНГ БАРҚАРОР
РИВОЖЛАНИШИ: ОМИЛЛАР, НАТИЖАЛАР ВА
ИСТИҚБОЛЛАР”**

**мавзусидаги Республика илмий-амалий
анжумани**

ИЛМИЙ МАҚОЛАЛАР ТЎПЛАМИ

2018 йил 30 октябрь

ТОШКЕНТ-2018

Ҳакимов А.Л. Аудиторлик фаолиятини лицензиялаш тартиби ва унинг сифатини назорат қилиш.....	346
Норчаев А.Н., Азларова М.А. Ўзбекистонда туризм соҳасини ривожлантиришнинг ҳуқуқий асослари.....	350
Muratov R.S. Iqtisodiyotni diversifikatsiyalash sharoitida transport logistik infratuzilmasini rivojlantirish omillari va istiqbollari.....	353
Кучаров А. С., Ишманова Д. Н. Государственное регулирование конкурентных отношений.....	357
Ходжаева М., Иброхимхўжаев А. Асосий фондлардан фойдаланиш самарадорлиги таҳлили.....	362
Илхамов Ш. И. Макроиктисодий барқарорликни таъминлашда ички аудитни ташкил этиш зарурияти.....	367
Хайитов А.Б., Суёнова Ф. М. Занятость молодежи в предпринимательской деятельности.....	371
Кадиров А.М., Ахмедиева А. Т. Мева-сабзавот маҳсулотларини қайта ишлаш бўйича корхоналар ташкил қилиш ва жойлаштиришга концептуал ёндашувлар.....	374
Юсупов М. С. Аграр секторни барқарор ривожлантириш омиллари.....	379
Махмудов Н., Хамидов С., Азимова Л. Ўзбекистон саноатининг тармоқ тузилиши ва динамикасининг ўзгариш тенденцияси.....	384
Хусанов М. С. Ўзбекистон республикасида хизматлар соҳасининг ривожланиш истикболлари.....	389
Жўраев Т. И., Исмоилова Г.Т. Ўзбекистон иқтисодиётини ривожланишида аграр соҳанинг ўрни.....	391
Абдуллаев М. Қ. Корхона бошқаруви самарадорлигини ахборот-коммуникация технологиялари асосида таъминлаш.....	395
Амиров Л. Ф. Мамлакат қишлоқ хўжалигида сув ресурсларидан самарали фойдаланиш.....	399
Салимов Б. Б. Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик (кбхт) саноат соҳасида.....	401

4- ШЎББА: ҲУДУДЛАРНИ КОМПЛЕКС ИЖТИМОЙ-ИҚТИСОДИЙ РИВОЖЛАНТИРИШ ЙЎНАЛИШЛАРИ

Асланова Д. Х., Алимова М. Т. Самарқандда туризм соҳасинини ривожлантиришга кластерли ёндашув.....	406
Zikriyoev A. Social-economic development of regions in the conditions of transition economy.....	410
Наров У. И. Регулирование экономики в условиях рынка.....	414
Якубов И. А., Хусанова Г.С. Необходимость специализация и комплексного развития регионов.....	419

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТЛАР СОҲАСИНИНГ РИВОЖЛАНИШ ИСТИҚБОЛЛАРИ

Хизматлар соҳаси корхоналари фаолиятини балансли ривожлантириш ва диверсификациялашни таъминлаш, улар кўрсатадиган хизматларнинг рақобатбардошлилиги ва сифатини ошириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2016 йил 26 февраль “2016-2020 йилларда хизматлар соҳасини ривожлантириш дастури тўғрисида”ги 55-сонли қарори қабул қилинган²⁷⁷.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарорида 2016-2020 йилларда Ўзбекистон Республикасида хизматлар соҳасини ривожлантиришдаги қуйидаги устувор йўналиш ва вазифалари белгиланди:

- хизматлар соҳасини ривожлантириш ҳисобига ялпи ички маҳсулотни купайтириш, унинг республика иқтисодиётидаги улушини 48,7 фоизгача етказиш:

- 2020 йилга бориб қишлоқ жойларда хизматларни 1,8 бараварга ўстириш;
- муҳандислик-коммуникация, йул-транспорт инфратузилмасини ривожлантириш, тармоқларда замонавий ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш ҳисобига хизматлар соҳасини таркибий ўзгартиришларни жадал ривожлантириш учун шарт-шароитлар яратиш;

- хизматлар соҳаси рақобат муҳитини шакллантириш. кичик ва хусусий тадбиркорлик субъектларини ривожлантиришга кўмаклашиш;

- турли инновацион хизматларини, янги алоқа воситаларини кенгайтириш:

- аҳолининг телекоммуникация тармоқларидан фойдаланиш техник имкониятларини таъминлаш. улар асосида сифатли хизматлар кўрсатиш, телефон алоқаси ва телевидениенинг рақамли тизимларига тўлиқ ўтиш, 2020 йилга бориб алоқа ва ахборотлаштиришнинг республика иқтисодиётидаги улушини 2,5 фоизгача етказиш;

- энг янги электрон, тўлов технологияларини жорий этган ҳолда молия хизматларини ривожлантириш;

- соғлиқни сақлаш соҳасида юқори технологияли хизматларни янада ривожлантириш шулар жумласидандир.

Ўзбекистон Республикасининг 2017 йилдаги ялпи ички маҳсулотида хизматлар соҳасининг улуши 47,3 фоизни ташкил этди²⁷⁸.

2017 йилда хизматлар ишлаб чиқариш ҳажми 116,8 трлн сўмни ташкил этди ва 8,9 фоизга ортди.

²⁷⁷ Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2016 йил, 9-сон, 89-модда, 27-сон, 326-модда, 2017 йил, 15-сон, 257-модда, 33-сон, 863-модда. <http://www.lex.uz/docs/2909071>

²⁷⁸ Ўзбекистон Республикаси Давлат Статистика қўмитаси маълумоти асосида тайёрланган. <http://www.stat.uz>

Хизматлар соҳаси ҳажмининг ошиши бир қатор омиллар таъсири билан изоҳланади, шу жумладан:

- ✓ бозорда янги турдаги хизматларнинг пайдо бўлиши;
- ✓ кредит карталари орқали тўловлар;
- ✓ интернет-савдо;
- ✓ янги савдо-сотик марказлари;
- ✓ овқатланиш корхоналари;
- ✓ меҳмонхоналар очиш;
- ✓ таълим хизматларини кенгайтириш;
- ✓ дам олиш саноати.

Ҳудудлар бўйича таҳлил қиладиган бўлсак, юқори ўсиш суръатлари Тошкент шаҳрида 14,6 фоиз, Навоий 7,0 фоиз, Сирдарё 6,0 фоиз, Андижон 5,6 фоиз, Хоразм 5,3 фоиз, Жиззах 5,2 фоиз, Наманган вилоятларида 5,0 фоиз ҳамда Қорақалпоғистон Республикасида 6,0 фоизга ўсиш кузатилди.

1-расм. Худудларда хизматлар соҳаси ҳажмининг ошиш суръатлари.

Турар жой ва озиқ-овқат хизмат кўрсатиш соҳасида озиқ-овқат ҳамда ичимликларни етказиб бериш бўйича хизматларда ўсиш 84,6 фоизга ва турар жой хизматларида ўсиш 15,4 фоизни ташкил этди.

Алоқа ва ахборотлаштириш хизматлари ҳажмида телекоммуникация хизматлари (кабель ва мобиль алоқа хизматлари, интернет, сунъий йўлдош алоқаси хизматлари ҳамда бошқалар) энг катта улушга эга.

Транспорт хизматларининг асосий қисми юк ва йўловчилар ташиш бўйича хизматларга тўғри келади. Бу транспортнинг тезкорлиги ва ҳаво ҳамда темир йўллар билан солиштирганда хизматлар нархининг нисбатан арзонлиги билан боғлиқ.

Юқоридаги статистик маъулмотлардан кўриниб турибдики, Ўзбекистон Республикаси ҳудудида янги турдаги хизматларни пайдо бўлиши ва кўрсатилаётган хизматлар турларининг шаклланиши мамлакатимиз миллий иқтисодиётининг юқори суръатлар билан ривожланишига хизмат қилади.

Янги хизмат турларининг ривожланиши мамлакатимизнинг нафақат иқтисодий кудрати юксалишига, унинг интеллектуал салоҳияти ошишига ҳам катта хисса қўшади.

Т.И. Жўраев, ТДИУ доценти
Г.Т.Исмоилова, ТДИУ магистранти

ЎЗБЕКИСТОН ИҚТИСОДИЁТИНИ РИВОЖЛАНИШИДА АГРАР СОҲАНИНГ ЎРНИ

Мамлакатимизда 2017 йил 7 февралда Ўзбекистон Республикасини 2017-2021 йилларда ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегияси қабул қилинган дастлабки йилданок мамлакатимизда иқтисодиётни либераллаштириш, бошқарувнинг бозор тамойиллари ва механизмларини жорий этиш, аграр соҳада қулай ишбилармонлик муҳитини шакллантириш, кичик бизнес хусусий тадбиркорликни ривожлантириш борасида тизимли ишлар амалга оширилди ва амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотлар ўзининг самарали натижаларини бермоқда. Эришилган бундай ютуқлар эса, бевосита узокни кўзлаб амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотлар, жумладан аграр соҳани давлат томонидан қўллаб-қувватлаш борасидаги чора-тадбирлар билан чамбарчас боғлиқдир.

Стратегиянинг бош мақсади олиб борилаётган ислоҳотлар самарадорлигини тубдан оширишдан, давлат ва жамиятнинг ҳар томонлама ва жадал ривожланишини таъминлаш учун шарт-шароитлар яратишдан, мамлакатни модернизациялаш ва ҳаётнинг барча соҳаларини эркинлаштиришдан иборатдир.

Ўзбекистон Республикасини инновацион иқтисодиётга ўтиш шароитда иқтисодиётда чуқур таркибий ўзгаришлар ва тизимли ислоҳотларни амалга ошириш, барқарор иқтисодий ўсишни таъминлашнинг омили сифатида аграр соҳанинг ўрни муттасил тарзда ўсиб бормоқда, бу эса биринчи навбатда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмларининг ортиши ва улар ассортиментининг кенгайиши, мамлакат аҳолиси бандлигини таъминлаш ва реал даромадларининг ўсишида намоён бўлмоқда.

Маълумотларга кўра, бугунги кунда аграр соҳанинг мамлакат иқтисодиётида эришилган асосий макроиқтисодий кўрсаткичлари қуйидагилардан иборат: 2017 йил якуни билан 67 трлн. 208 млрд сўмлик (2016 йилда 50,2 трлн. сўм) ялпи қишлоқ хўжалик маҳсулоти ишлаб чиқарилиб, ўтган йилга нисбатан 101,9 фоизлик ўсишга эришилган.

Яқунланган йилда бошоқли дон ишлаб чиқариш 8 млн. 116 минг тоннани (2016 йилга нисбатан 98,2 %), сабзаёт ишлаб чиқариш 11 млн. 434 минг тоннани (101,4 %), картошка 3 млн. 15 минг тоннани (101,9 %), полиз 2 млн. 95 минг тоннани, мева 3 млн. 76 минг тоннани, узум етиштириш 1 млн. 749 минг тоннани ташкил этди.

Қишлоқ хўжалиги модернизациялаш дастурларида ўсимликчилик билан бир қаторда чорвачилик тармоғини модернизациялашга ҳам алоҳида эътибор қаратилмоқда. Қишлоқ хўжалигининг асосий соҳаларидан бири бўлмиш